

DENGVE DENETLEMEAĐI BÜLTENİ

TAKSİM SALDIRISI

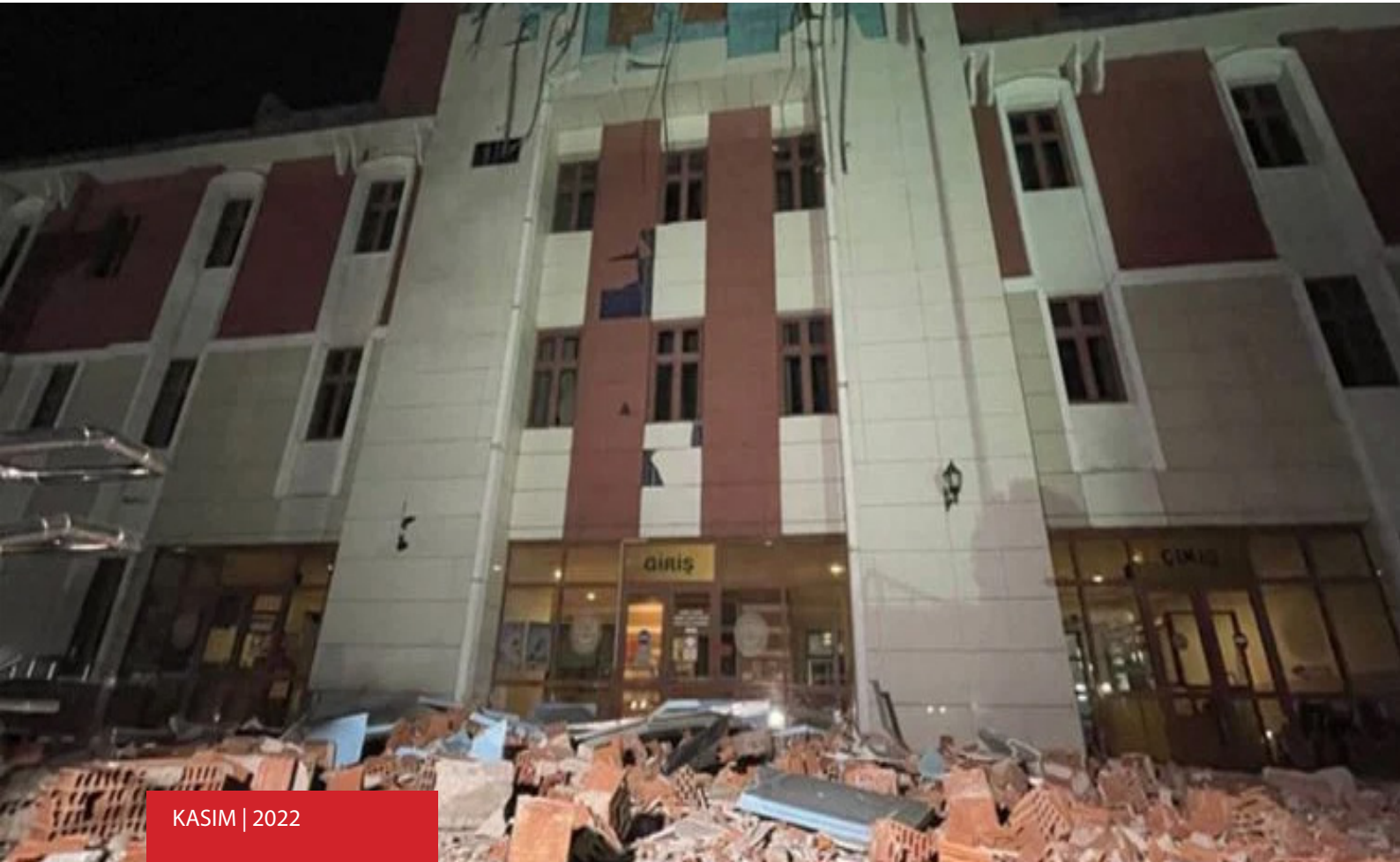
DÜZCE DEPREMİ

ALTILI MASADAN ANAYASA ÖNERİSİ

AK PARTİ'NİN HDP ZİYARETİ

ERDOĞAN'DAN REFERANDUM AÇIKLAMASI

25 KASIM KADINA KARŞI ŞİDDETLE ULUSLARARASI MÜCADELE GÜNÜ

EDİTÖRDEN...

Merhaba;

Kasım ayı bültenimizdeki gelişmelere geçmeden önce, 6 kişinin hayatını kaybettiği İstanbul İstiklal Caddesinde gerçekleşen bombalı saldırı nedeniyle tüm Türkiye'ye bir kez daha başsağlığı diliyoruz.

Gündemdeki önemli gelişmelerden sizler için seçtiğimiz başlıkları, her bültenimizde olduğu gibi Kasım bültenimizde de denge ve denetleme merceğinden sunmaya devam ediyoruz. Aylık bültenlerimiz aynı zamanda her ayın sonunda bir önceki ayın gündemini değerlendirme fırsatı bulduğumuz bir mecra oluşturuyor.

Denge ve Denetleme ağı olarak Kasım ayının gündemini derlediğimiz bültenimizin önemli başlıkları arasında bu ay, Taksim saldırısı ve ardından yaşanan gelişmeler yer alıyor.

Deprem kuşağındaki bir ülke olarak alınması gereken önlemleri bir kez daha hatırlatan Düzce depremi, seçim gündeminin önemli başlıklarından altılı masanın "Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Anayasa Değişikliği Önerisi", tartışmaları hala devam eden başörtüsü teklifi ve AK Parti'nin HDP ziyareti, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü de bültenimizde yer alan diğer önemli başlıklar arasında.

Tüm bu gelişmeler ışığındaki Kasım ayının ardından yılın son ayı olan Aralık ayı da şimdiden önemli haber başlıklarıyla bizi bekliyor. Siz de merceğinize takılan, ülke gündemine etki eden gelişmeleri bizlerle paylaşıp bültenimize katkı sağlayabilirsiniz.

Aralık bülteninde görüşmek dileğiyle.

TAKSİM SALDIRISI

İstanbul'un Beyoğlu ilçesindeki İstiklal Caddesi'nde 13 Kasım'da bombalı bir saldırı meydana geldi. Saldırıda 6 kişi hayatını kaybetti, 81 kişi yaralandı. Olaya ilişkin terör saldırısının faili Ahlam Albashır ile 16 kişi tutuklandı.

Radio ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ise saldırının hemen ardından yayın yasağı getirdi. Akabinde sosyal medya platformlarına erişilemedi. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) patlama sonrası ortaya çıkan "aykırı görüntülere" ilişkin sosyal medya platformlarında ülke genelinde bant daraltma uygulaması yapıldığını aktardı.

Uygulamaya muhalefetten tepki geldi. CHP İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin, BTK hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını belirtti. HDP İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu da, BTK'nın mahkeme kararı olmaksızın internet erişimini engellemesinin Anayasal suç olduğunu ifade etti.

Emniyet Genel Müdürlüğü ise 'provokatif paylaşımda bulunduğu tespit edilen' 25 hesap sahibinin 'ilgili makamlara bildirildiğini' açıkladı.

Biz ne diyoruz?

Kriz anlarında toplumu olumsuz etkileyecek paylaşımların denetlenmesi önemli. Ancak ülke genelinde sosyal medya platformlarına uygulanan bant daraltma uygulaması ifade özgürlüğü ve alternatif bilgi kaynaklarına ulaşma haklarının ihlali niteliği taşımaktadır. Özellikle yaşanan bu tip olaylar sonrasında bilgi kaynaklarına ulaşım yollarının engellenmesi toplumda dezenformasyona dayalı haberlerin daha hızlı yayılması gibi bir sonuç da doğuruyor ve toplumdaki panik seviyesini daha üst seviyeye çekiyor. Bu nedenle kriz anlarında yapılan belli paylaşımların denetlenmesini önemli bulurken yavaşlatma ya da erişim engelleme gibi topyekün yaklaşımların hem temel hak ve özgürlükler açısından hem de kriz anında dezenformasyona dayalı paylaşımlarla etkin mücadele açısından sorunlu olduğunun altını çiziyoruz.

DÜZCE DEPREMİ

Merkez üssü Düzce'nin Gölyaka ilçesi olan ve birçok ilde hissedilen 5,9 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Depremde can kaybı yaşanmazken, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığından yapılan açıklamaya göre, 23 Kasım saat 04.08'de kaydedilen depremin 6,81 kilometre derinlikte meydana geldiği belirlendi.

Düzce depremi endişe yaratırken uzmanlar da "Türkiye'nin deprem bilinci yüksek bir toplum haline gelmesi gerektiği" uyarılarını yineledi. Düzce depremi, TBMM Deprem Araştırma Komisyonunun raporunu da yeniden gündeme taşıdı.

Biz ne diyoruz?

Düzce'de yaşanan deprem şüphesiz ki akıllara İstanbul'da beklenen depremi hatırlattı. Deprem, yangın, sel gibi doğal afetlerle etkin mücadele bu afetlerin yaratacağı can kayıplarını engellemeye yönelik önleyici tedbirlerle mümkündür. Bu önleyici tedbirlerin etkin şekilde alınması ve uygulamalarının etkin şekilde izlenmesi kurumlardaki şeffaflık, hesap verebilirlik ve liyakat ilkelerinin hayata geçirilmesi ile yakından ilişkili. Demokratik denge ve denetleme sisteminin temel ilkeleri uygulanmadığında bu tip doğal afetlerde can kayıpları yaşanmakta ve sorumlular gereken yaptırımlara tabi tutulamamaktadır.

ALTILI MASADAN ANAYASA ÖNERİSİ

CHP, İYİ Parti, DEVA Partisi, Gelecek Partisi, Saadet Partisi ve Demokrat Parti'den oluşan altılı masa, "Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Anayasa Değişikliği Önerisi"ni Ankara Bilkent Otel'de düzenledikleri toplantı ile açıkladı.

1982 Anayasasının 84 maddesinde ve 9 bölüm başlığında yapılan değişiklik önerisinde, "Etkin ve katılımcı bir yasama; istikrarlı, şeffaf ve hesap verebilir bir yürütme; bağımsız ve tarafsız bir yargı; kurumsal kültürün hâkim olduğu bir kamu yönetimi ile kuvvetler ayrılığının tesis edildiği güçlü, özgürlükçü, demokratik, adil bir sistem inşa etme kararlılığı içindeyiz" deniliyor.

Anayasa değişikliğinin amacı, "Türkiye'de yönetimde keyfiliğe yol açan, anayasal hak ve hürriyetleri güvencesiz bırakan, hukuk devleti mekanizmalarının tamamını aşındıran Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini yürürlükten kaldırmak ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçişi sağlamak" ifadeleriyle açıklanırken, "Amacımız, tüm farklılıklarımızla beraber 'biz' düşüncesi ile hareket ederek kapsayıcı, kuşatıcı, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı, bireylerin eşit ve özgür vatandaşlar olarak düşüncelerini özgürce ifade edebildiği ve istediği gibi yaşayabildiği özgürlükçü demokratik bir Türkiye'dir" deniyor.

Yapılan çalışmaların kamuoyu tarafından izlenebilmesi için www.altilimasa.biz isimli web sitesi de kuruldu.

Biz ne diyoruz?

6 muhalefet partisinin 28 Şubat 2022 tarihinde yayınladıkları mutabakat metnindeki birçok alana ilişkin anayasa maddelerinde değişiklik öngören teklif, Türkiye'de son dönemde giderek bozulan denge ve denetleme sisteminin yeniden tesis edilmesine yönelik birçok önemli değişiklik içeriyor. Özellikle temel hak ve özgürlükler, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, kanun yapma ve denetim yönünden etkin ve temsil kabiliyeti yüksek yasama, şeffaf, hesap verebilir ve etkin bir yürütme erkinin tesisi alanında önemli değişiklikler içeren metin, siyasi partiler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile ilgili de önemli değişiklik önerileri getiriyor. Ancak her ne kadar yetkileri oldukça sınırlandırılmış ve siyasi parti ilişkisi ortadan kaldırılmış olsa da yürütme erki içerisinde Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, önerilen sistemi saf parlamenter hükümet sistemi modelinden uzaklaştırıyor. Bununla beraber önerilen değişikliklerin demokratik istikrar sağlaması Meclis İç Tüzüğü ve Siyasi Partiler Kanununda önemli düzenlemeler yapmayı da gerekli kılıyor. Denge ve Denetleme Ağı olarak bu düzenlemeleri her zaman yaptığımız gibi yakından takip ederek somut öneriler geliştirmeye devam edeceğiz.

AK PARTİ'NİN HDP ZİYARETİ

Gündemdeki yerini koruyan CHP'nin başörtüsü yasa teklifi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın anayasa değişikliği çağrısıyla farklı bir boyut kazandı.

AK Parti'nin başörtüsü konusunda Anayasa değişikliği çalışmaları devam ederken, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ başkanlığındaki AK Parti heyeti, hazırlanan anayasa değişikliği teklifiyle ilgili MHP, CHP ve İyi Parti gruplarının yanı sıra HDP'yi de ziyaret etti. Ancak bu ziyaret hem AK Parti hem de "tutarsızlık" eleştirileriyle muhalefet kanadında tartışma yarattı.

MHP Genel Başkan Devlet Bahçeli ise partisinin grup toplantısında yaptığı açıklamada, "Son derece doğal ve doğru bir adım" diyerek ziyarete destek verdi.

Biz ne diyoruz?

Siyasi partiler temsili demokrasilerin vazgeçilmez unsurları. İlgili kanunlardaki yükümlülükleri yerine getirmiş ve Meclis'te temsil imkanı bulmuş bir partiyle görüşmek de demokrasinin işleyişi açısından doğal. Türkiye'deki aşırı kutuplaşmış siyasi iklim ve özellikle siyasi parti liderlerinin diğer siyasi partiler hakkındaki söylemleri, demokrasiye içkin olan bu tip görüşmelere tepkiyi arttıran temel dinamiklerin başında geliyor. Şüphesiz ki siyasi partilerin farklı seçmen kitlelerine hitap etmesi ve farklı vizyonlara sahip olması demokrasinin bir gereği ancak aşırı kutuplaşma sonucu bu farklılıkların müzakereyi önleyen bir boyut kazanması demokrasi açısından sorun yaratmaktadır.

ERDOĞAN'IN REFERANDUM AÇIKLAMASI

7 Kasım tarihli Kabine Toplantısı sonrasında açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, başörtüsüyle ilgili anayasa değişikliğine ilişkin "Prensip olarak temel hak ve özgürlüklerle ilgili konuların halk oylamasına götürülmesini doğru bulmuyoruz. Temennimiz de, Mecliste bu değişikliği doğrudan kabul edecek bir çoğunluğun sağlanabilmesidir" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçtiğimiz günlerde başörtüsüne yönelik anayasa değişikliğine ilişkin "Bu işi referanduma götürelim. Bu işin kararını millet versin" demişti.

Biz ne diyoruz?

Halk oylaması her ne kadar bir doğrudan demokrasi uygulaması niteliği taşısa da özellikle vatandaşların temel hak ve özgürlükleri ile ilgili düzenlemelerin bu yöntemle yapılması çoğunluğun toplumdaki dezavantajlı grupların hak ve özgürlüklerini kısıtlaması sonucunu da doğurabiliyor. Bu nedenle bireylerin hak ve özgürlükleriyle ilişkili düzenlemelerin halk oylaması yöntemiyle hayata geçirilmesi bu hak ve özgürlüklerin korunması açısından sorunludur.

25 KASIM KADINA KARŞI ŞİDDETLE ULUSLARARASI MÜCADELE GÜNÜ

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nde İstanbul Tünel'de yapılmak istenen eyleme Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından yasak kararı getirildi. 25 Kasım Kadın Platformu tarafından yapılan çağrı sonucu toplanmak isteyen kadınlara polis müdahale etti, çok sayıda kişi gözaltına alındı.

25 Kasım, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü. 25 Kasım'dan 10 Aralık İnsan Hakları Günü arasındaki 16 gün ise "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete Karşı 16 Günlük Aktivizm" olarak kabul ediliyor.

Biz ne diyoruz?

Kadına yönelik şiddet ve yaşanan kadın cinayetleri Türkiye'nin en önemli toplumsal sorunları arasında. Son dönemde özellikle İstanbul Sözleşmesinden çıkma kararı gibi uygulamalar bu son derece yaşamsal toplumsal sorunla etkin mücadele anlamında önemli geriye gidiş yaşanmasına neden olmakta. Türkiye'nin kanamakta olan yarası niteliğindeki bu sorunla etkin mücadele ancak toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini önceleyen politika yapım süreçleri ile mümkün. Bununla beraber konuyla ilgili yapılan protestoların yürütme erki tarafından yasaklanması ve sonrasında yapılan orantısız müdahaleler de demokrasi için vazgeçilmez bir hak olan toplanma ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlali niteliğinde uygulamalardır.

KONYA HAYVAN BARINAĞINDA VAHŞET

Konya Büyükşehir Belediyesi Sahipsiz Hayvan Bakımevi ve Rehabilitasyon Merkezi'nde çalışan görevlinin bir köpeği, elindeki kürekle vurarak öldürdüğü görüntüler tüm Türkiye'de tepkilere neden oldu. Olayın yaşandığı günden itibaren hayvan hakları savunucuları, Türkiye genelinde yaptıkları açıklamalarla katliamı protesto etti.

Konya Büyükşehir Belediyesi, yaşanan olay hakkında soruşturma başlatıldığını belirterek, "Bu hususlarda kurumsal hassasiyetimiz en üst noktadadır. Konu etrafında değerlendirilerek sorumlular hakkında yasal işlem ve suç duyurusu yapılacaktır" açıklaması yaptı.

Tarım ve Orman Bakanlığı ise bakımevine yönelik ön incelemede, rutin denetimlerin eksiksiz yapıldığını, 2 Kasım ve 15 Kasım 2022 tarihlerinde yapılan denetimlerde hayvanların barınma koşullarına ilişkin bir olumsuzlukla karşılaşmadığını belirtti.

Biz ne diyoruz?

Konya'da yaşanan olayın önlenmesi ve sokak hayvanlarının daha iyi koşullarda yaşamlarını sürdürmelerine yönelik etkin politikalar ancak konunun paydaşı uzmanlar ve sivil toplum kuruluşlarının etkin katılımıyla hayata geçirilecek düzenlemelerle mümkündür. Yaşam hakkı insanlar için olduğu kadar diğer tüm yaşayan canlılar için de savunulması ve korunması gereken temel bir haktır.

Dedi ki;

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ:

"Her türlü terörü, kim tarafından yapılırsa yapılsın, lanetliyoruz. Hiç bir terör örgütü, Türkiye'ye yönelik her türlü oyunda, saldırı da başarılı olamayacak."

CHP İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin:

"BTK, kendilerine verilen görevi yetkisi dışında kullanarak insanların temel hak ve özgürlüklerini ellerinden almıştır."

CHP İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek:

"TBMM Deprem Araştırma Komisyonu olarak önlemlerin belirlenmesi ve riskin en aza indirilmesi doğrultusunda bir rapor oluşturduk ve yasallaştırdık. Bu rapor raflarda mı duracak? Bu raporun öngördüğü yasal düzenlemeleri acilen hayata geçirin."

HDP Sözcüsü ve Mardin Milletvekili Ebru Günay:

"Biz anayasal değişikliğin birkaç madde ile sınırlı olmasını doğru bulmuyoruz. Toplumsal bütün kesimlerin temel hak ve özgürlüklerini güvence altına alacak demokratik sivil bir anayasaya ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum."

DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Yeneroğlu:

"Şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim için hükümete hesap sorulabilmesini sağlayacak araçları artırıp etkili kılacağız."

Dedi ki;

Demokrat Parti Genel Sekreteri Serhan Yücel:

"Mevcut anayasanın en problemli, tüm sistemi enfekte eden kısmı 'tek adam rejimi' üzerine kurgulanan 'yürütme'dir."

Gelecek Partisi Genel Başkan Yardımcısı Serap Yazıcı:

"Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi devletin bütün organ ve kurumlarını önemli ölçüde zayıflattığı halde bu sistem altında en ağır hasarı yaşayan, yargı organı olmuş-

İyi Parti Genel Başkan Yardımcısı Uğur Poyraz:

"Anayasanın ikinci kısmının başlığını 'Temel Hak ve Hürriyetler' olarak değiştirerek otoriter anayasacılık anlayışına karşı demokratik ve özgürlükçü anayasa inşası inanç ve kararlılığımızı vurguluyoruz."

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Genel Sekreteri Fidan Ataselim:

"Şüpheli kadın ölümlerinde ciddi bir artış söz konusu. Özgürlüklerimize karşı dayatmalar da var. Bütün bunların karşısında da güçlü olduğumuzu da biliyoruz."

Oyuncu ve Hayvan Hakları Aktivisti Tuna Arman:

"Biz sadece yaşam hakkını savunuyoruz ve barınaklarda gönüllülerin çalışmasını istiyoruz. Bir çözüm bulmamız gerekiyor."